

מאמר

נחמו נחמו עמי – ה'תשמ"א

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לש"פ ואתחנן, שבת נחמו, חמשה עשר באב, ה'תשפ"ה

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

שנת השבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

לעילוי נשמת

אמנו מרת דבורה לאה ע"ה

בהרה"ח הרה"ת ר' יהודה ליב ע"ה

נפטרה מוצש"ק נחמו, אור לז"ז מנחם-אב ה'תשע"ט

אבינו הרה"ח הרה"ת ר' שלום דובער ע"ה

בהרה"ח הרה"ת ר' שלמה חיים ע"ה

נפטר ז' שבט ה'תשמ"ז

קסלמן

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות צאצאיהם

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

ג

[היתש"מ]

במענה לשאלותיו: 1) אין אתנו יודע דרכי השם וטעמיו בכלל, ובפרט בנוגע לאיזו טובות דאחד, והפכו בנוגע לשני.

2) **השם** הבדיל בין ישראל לעמים כמשיי **ריבוי** פעמים בתורה, ומכריזים ע"ז בפרט בברכת הבדלה **בהתחלת** כל שבוע.

3) חומר מיוחד בהבדלה זו — בנוגע למעשה זמרי, כמסופר בס"פ בלק בתורתנו.

4) מובן שמעשים היפך **הבדלת השם** — מזיקים את שני הצדדים. וכשהמדובר בכהן או בנכד דמידות והנהגה טובות כו' — ההיזק מצער עוד יותר.

ובאם יש רגש אמתי מזל"ז בודאי שלא יזיק אדם את האהוב לו — בשביל מילוי תאוה וכו'.

5) תשובה מועלת לכל דבר — והתחלתה היא חרטה גמורה על העבר כו'.

6) הנהגה יומית ע"פ רצון ה' (כבשו"ע) ה"ז **הכרח**, והדרך להמשכת ברכותיו.

7) תכנית העתקתם לעיר דקהלה יהודית גדולה נכונה במאד.

8) המצובמ"כ שלו לצדקה אוכל לחלקו רק באם לא יהיו בזה כל תנאים **כלל**.

9) אזכיר עה"צ.

ג

מצילום כתי"ק.

השם הבדיל בין ישראל לעמים כמשיי ריבוי פעמים בתורה: ראה לדוגמא — ובל' הבדלה — קדושים כ, כד; כו. מלכ"ס ח, נג.

מזיקים את שני הצדדים: ראה גם אג"ק חל"ג אגרת יב'רפז, ובהנמסן בהערות שם. תשובה מועלת לכל דבר: ראה ירושלמי פאה פ"א סה"א. זח"ב קו, א. מדרש הנעלם בז"ח ס"פ בראשית. רמב"ם הל' תשובה ספ"ג. תניא אגה"ת רפ"ד. ועוד.

והתחלתה היא חרטה גמורה על העבר כו': ראה רמב"ם שם פ"ב ה"ב. תניא אגה"ת פ"א. ועוד.
המצובמ"כ: = המצורף במכ'.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ ואתחנן, חמשה עשה באב הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה נחמו נחמו גר', שנאמר בהתוועדות ש"פ ואתחנן, חמשה עשה באב ה'תשמ"א — הנהגה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גר'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

עש"ק נחמו, ה'תשפ"ה
שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2025 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5785 • 2025

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

ב

ב"ה, מוצש"ק מברכין אלול, תש"מ
ברוקלין

הרה"ג הו"ח אי"א נוי"נ צנמ"ס רב פעלים וכו'
הר"ר גדלי' שליט"א

שלום וברכה!

במענה למכ" כת"ר מא' עקב ובו הודעת זמן החתונה,

יה"ר שתהי' בשעה טובה ומוצלחת בכל,

ויאריכו ימים ושנים בטוב ובנעימים ביחד

ומתוך מנוחה שמחה וט"ל — ירבא חילי לאורייתא

ולניהול עדתו קדושה על מי מנוחות — מקור מים חיים

ולהפצת היהדות בכלל — הלוך והוסיף ואור.

בכבוד ובברכת מזל טוב מזל טוב.

הפ"נ שבמכ" יקרא בעת רצון על הציון הק'.

תוכן המאמר

יתרון ארץ בכל היא — דכיון שבחי' המלכות (ארץ) נאצלה רק בבחי' נקודה אחת, לכן צ"ל יתרון ארץ, להמשיך בה שאר הספירות, ע"י בחי' כל, ספירת היסוד, שנקראת כל, לפי שכוונסת בתוכה את כל שאר הספירות. וכיון שנאצלה בבחי' נקודה אחת, לכן יכול להיות מעמד ומצב שאינו מאיר בה גילוי אלקות, ועי"ז נעשה ירידת המלכות — מלך לשדה נעבד לגריעותא.

בענין ארץ יש ב' בחי': מלכות ובינה (כאמה כבתה). וענינם בנוגע לביהמ"ק — בית ראשון (בינה) ובית שני (מלכות). ולכן יש בענין החורבן (מלך לשדה נעבד לגריעותא) — ב' ירידות: הירידה דבינה בחורבן ב"ר, והירידה דמלכות בחורבן ב"ש, שהוא למטה מחורבן ב"ר. וע"פ הכלל שככל שהירידה היא ביותר גם העלי' היא ביותר, הרי העלי' מחורבן ב"ש היא גדולה ביותר מהעלי' שלאחרי חורבן ב"ר. ולכן נאמר נחמו נחמו ב"פ, כנגד ב"ר וכנגד ב"ש.

— • —

ב

הר"ר גדלי': פעלדער, טורונטו. אגרות נוספות אליו — אג"ק חל"ג אגרת יב'תרג, ובהנסמן בהערות שם.
הודעת זמן החתונה: שלו (בזו"ש) — ב' אלול תש"מ.

שתשש כחם של אוה"ע המונין לחמה⁵⁰, שתהי' הנהגתם באופן שהיו מלכים אומניך גו'⁵¹. ויקויים היעוד נחמו נחמו עמי גו', במהרה בימינו ממש.

(51) ישעי' מט, כג.

(50) סוכה כט, א.

הוספה

א

בי"ה, כ"ו טבת תשי"ג
ברוקלין

האברך הווי"ח אי"ה מו"ה ... שי

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו בו מודיע שנתקשר בקשוה"ת עם ב"ג תחי' ונקבע זמן החתונה למחרת שושן פורים הבע"ל.

הנה יה"ר מהשי"ת שיהי' בשעה טובה ומוצלחת ובבנין עדי עד, ובטח למותר לעוררו אשר ע"פ מאמר רז"ל שלחתן ביום חופתו מוחלין לו כל עוונותיו ולכן ג"כ המנהג להתפלל קודם החופה כמו במנחת ערב יום כפורים, אשר עד"ז מובן ג"כ שצריכה להיות הענין דתשובה עוד כמה וכמה ימים לפני זה, והאריכות בזה אך למותר.

מוסג"פ קונטרס שהו"ל זה לא כבר, ומהנכון שיזכה בתוכנו את חבריו שי.

בברכת מזל טוב.

א

בקשוה"ת עם ב"ג: = בקשורי התנאים עם בת גילו.
מאמר רז"ל: ראה גם אג"ק חי"ח ס"ע נו. לקו"ש ח"ל ע' 161 ואילך. וש"נ.
קונטרס שהו"ל זה לא כבר: כנראה הכוונה למאמר אין הקב"ה בא בטרונא — תרפ"ה (קונטרס קה) — יצא לאור כ"א טבת שנה זו (תשי"ג) עם מראי מקומות והערות מכ"ק אדמו"ר זי"ע. נדפס לאח"ז בסה"מ קונטרסים ח"ג ע' קטו ואילך. סה"מ תרפ"ה ע' רנז ואילך.

בס"ד. ש"פ ואתחנן, ט"ו מנחם-אב, ה'תשמ"א

(הנחה בלתי מוגה)

נחמו נחמו עמי גו', ומביא כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע [במאמרו ד"ה זה מש"פ נחמו וט"ו באב דשנת עת"ר²] מאמר הילקוט³ שהוא כנגד ב' בכיות דבכה תבכה⁴, שהוא על ב' חורבנות דבית ראשון ובית שני, ועל זה אמר ג"כ הניחום בכפלים. ומדייק במאמר, דצריך להבין מהו ענין הניחום בכפלים, על ב' המקדשים (שכנגדם הם ב' הבכיות דבכה תבכה), דלכאורה, מאחר שאמר נחמו על בית ראשון, וידוע שאז הי' גילוי אור נעלה ביותר מבבית שני [שלכן חסרו בבית שני ה' דברים שהיו בבית ראשון⁵], לא הול"ל עוד נחמו על בית שני, דיש בכלל מאתים מנה. וממשיך במאמר, שלהבין זה צריך להקדים תחילה מ"ש במשנה דמס' תענית⁶ לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיוהכ"פ, שהטעם על זה איתא בפע"ח⁸ שאז הוא מילוי הלבנה בשלימות (קיימא סיהרא באשלמותא⁹), וצריך להבין, הלא בכל ט"ו לחודש הוא מילוי הלבנה, ולמה לא מצינו שיהי' אז יו"ט, לבד מפסח וסוכות שהוא בט"ו, אבל בכל חודש אין יו"ט בט"ו בו, ולמה דוקא בחמשה עשר באב הוא יו"ט. וממ"ש לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב משמע שהוא יו"ט גדול יותר גם מפסח וסוכות, וצריך להבין טעם הדבר.

(ב) **ולבאר** כל זה מקדים במאמר מ"ש¹⁰ ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד, דהנה, ארץ הוא בחי' מלכות (וזהו גם מה שהלבנה היא בחי' המלכות, כי הלבנה לגבי השמש היא כמו ארץ לגבי שמים¹¹), ועז"נ ויתרון ארץ בכל היא, שהיתרון דבחי' המלכות (ארץ) הוא ע"י בחי' היסוד (בכל).

(1) ישעי' מ, א.	(7) כו, ב.
(2) סה"מ עת"ר ע' שכא ואילך. הנחה	(8) סוף שער חג השבועות — "דרוש על מהמאמר — שם ע' תלח ואילך.
(3) שמעוני עה"פ (רמז תמה).	(9) זהר ח"א קנ, רע"א. ח"ב רטו, א. רכה, סע"ב. ועוד.
(4) איכה א, ב.	(10) קהלת ה, ח.
(5) יומא כא, ב.	(11) ראה אוה"ת נ"ך ע' שצח.
(6) לשון חז"ל — ב"ק עד, א. ב"ב מא,	

היא ירידה גדולה ביותר גם לגבי חורבן בית ראשון, לכן גם העלי' שמחורבן בית שני היא עלי' גדולה ביותר גם לגבי העלי' שלאחרי החורבן דבית ראשון. ובזה יובן מ"ש נחמו נחמו ב"פ, שיש נחמה גם על בית שני, דמכיון שהירידה דבית שני היא למטה ביותר, לכן העלי' והנחמה היא למעלה יותר, וכנ"ל שלפי ערך הירידה כן היא העלי'.

(ה) **וזהו** לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב, שענינו של ט"ו באב הוא העלי' שלאחר גודל הירידה דחורבן בית ראשון ובית שני בתשעה באב, ועד שע"ז מתגלית כוונת הירידה שהיא בשביל העלי', וכמו בטעם הראשון (בזמן) על היו"ט דט"ו באב, יום שכלו בו מתי מדבר³⁸, שבאמת כלו למות בט' באב, אלא שחשבו שמא טעו בחשבון³⁹, ובט"ו באב נתגלה שאתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום⁴⁰. וזהו שהיו"ט דט"ו באב הוא למעלה מפסח וסוכות, אף שגם הם בט"ו לחודש במילוי הלבנה, כי, פסח ענינו יצי"מ, וכן בסוכות כתיב⁴¹ כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים, ואילו העלי' דט"ו באב (לאחרי הירידה דת"ב) שתהי' לעתיד לבוא, כתיב בה⁴² כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, שיהיו נפלאות גם בערך יציאת מצרים⁴³.

וענין זה נמשך בט"ו באב בכל שנה ושנה, וע"פ המבואר באגה"ק⁴⁴ בנוגע לר"ה שבכל שנה יורד ומאיר אור חדש עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כזה, מובן, שכן הוא גם בנוגע לט"ו באב, וכפשוטו הענין שנצטוונו להעלות בקודש⁴⁵. ועד שבאים אל הנחמה דלע"ל, שאז יהיו נישואי הקב"ה וכנס"י⁴⁶, שגם זה שייך לט"ו באב, שבנות ציון וירושלים יוצאות כו' ואומרות בחור שא נא עיניך כו'⁴⁷, היינו שכנס"י מבקשת מהקב"ה שישאנה כו'. ואז יקויים גם הטעם השני שמביא במאמר הנ"ל⁴⁸ על ט"ו באב, שאז תשש כחה של חמה⁴⁹, היינו

והענין הוא, דהנה ידוע¹² שהמלכות נאצלה בבחי' נקודה אחת, שזהו ההפרש בין בחי' המלכות לשאר הספירות, שז"א נאצל בבחי' ו"ק, והמוחין שבו היינו מה שנמשכים לו בסוד תוספת, וחז"ל נאצלו בבחי' ע"ס (היינו שכוללים את כל הספירות), משא"כ המלכות נאצלה בבחי' נקודה אחת שאין בה אורך רוחב ועומק, והט' ספירות דמלכות נמשכים לה בסוד תוספת. ובענין האצלת המלכות בבחי' נקודה אחת יש ב' שיטות¹³, אם הוא בחי' כתר דמלכות או בחי' מלכות שבמלכות. ולהעיר, שב' ענינים אלו ישנם גם במלך, וכמבואר בדרמ"צ מצות מינוי מלך¹⁴ שענינו של המלך הוא להמשיך ענין הביטול וקבלת עול בכל ישראל, שזהו לפי שהמלך עצמו הוא בתכלית הביטול כו', שלכן אמרו רז"ל¹⁵ המלך כיון שכרע שוב אינו זוקף, ומבואר שם¹⁶, שבזה גופא יש ב' בחי', קב"ע שלמטה מטו"ד, וקב"ע שלמעלה מהגבלת שכלו, וי"ל שזהו ההפרש בין מלכות שבמלכות לכתר שבמלכות, שמלכות שבמלכות הו"ע הקב"ע שלמטה מהבנה והשגה, וכתר שבמלכות הו"ע הקב"ע שלמעלה מהבנה והשגה, והיינו, שלאחרי שלימות ההשגה ה"ה בא לידי הכרה שתכלית הידיעה שלא נדעך¹⁷, ולכן עובד עבודתו בבחי' קב"ע, והיינו לפי שלית מחשבה תפיסא כך כלל¹⁸ אבל נתפס איהו ברעותא דליבא¹⁹, שאפילו מחשבה הקדומה דא"ק אינה יכולה לתפוס בו, אלא שנתפס ברעו"ד וקב"ע שלמעלה מטעם ודעת.

והנה הטעם שהמלכות נאצלה מתחילה בבחי' נקודה, הוא, בכדי שבעת החטא (שגורם יניקה כו') תהי' בבחי' סילוק האור, שישתלקו ממנה הט"ס, ולא יהי' בהם פגם, שלא תהי' מהם יניקה כו'. ומזה גופא מובן שבמלכות יש חילוקים, שפעמים מאירים בה כל הספירות ופעמים לא, ובדוגמת הלבנה כפשוטה, שיש חילוק בין מולד הלבנה לקיימא סיהרא באשלמותא, וכמו"כ הוא בבחי' המלכות, דסיהרא לית לה נהורא מגרמה כלום²⁰, רק מה שמקבלת מלמעלה, ולכן פעמים

(38) תענית ל, סע"ב. ב"ב קכא, סע"א.
(39) איכ"ר פתיחתא לג. הובא בפרש"י ואילך. וש"נ.
(40) ותוס' תענית שם. רשב"ם ד"ה שכלו בו מתי מדבר — ב"ב שם.
(41) פרשתנו ד, ד. וראה פרש"י עה"פ חוקת כ, כב.
(42) אמור כג, מג.
(43) מיכה ז, טו.
(44) ראה אוה"ת נ"ך עה"פ (ח"א ע' תפז ואילך). וש"נ.
(45) סו"ד.
(46) ברכות כח, א. וש"נ.
(47) ראה שמו"ר ספט"ו.
(48) משנה תענית כו, ב. גמרא שם לא, א.
(49) וראה לקו"ש ח"ד ע' 1336 ואילך.
(40) סה"מ עת"ר ע' שכה. ע' תמח.
(41) תענית שם. ב"ב שם, ב.

(12) ע"ח שער יא (שער המלכים) פ"ה.
(13) ראה גם סה"מ תרל"ח ע' ח. תרנ"ט
(14) פ"א (קח, א).
(15) ברכות לר, ב.
(16) פ"ג (קי, ב).
(17) ראה בחינות עולם ח"ח פ"ב. עיקרים ובכ"מ.
(18) תקו"ז בהקדמה (יז, א).
(19) ראה זח"ג רפט, ב (באד"ז). המשך תרס"ו ס"ע נז ואילך [ענח]. סה"מ תרפ"ט ע' קמט ואילך.
(20) זהר ח"א לג, ב. רמט, ב. ח"ב רטו, א. ועוד.

מקבלת ופעמים אינה מקבלת [ומ"מ שינויים אלו הם רק כפי שהמלכות יורדת לבי"ע, רגלי יורדות כו'²¹], משא"כ בחי' המלכות כמו שהיא באצילות, אנכי שלומי אמוני ישראל²², אין בה שינויים כלל, וכמו בלבנה כפשוטה, שהשינויים הם רק בחלק שכנגד הארץ, משא"כ פני הלבנה שכנגד השמש אין בו שינויים].

וזהו ויתרון ארץ בכל היא, דכיון שארץ היא בחי' המלכות שנאצלה רק בבחי' נקודה אחת, לכן צ"ל יתרון ארץ, להמשיך בה שאר הספירות בסוד תוספת, שהמשכה זו היא ע"י בחי' כל, ספירת היסוד, שנקראת כל²³, לפי שהיא כונסת בתוכה את כל שאר הספירות, ועל ידה נמשכים במלכות בסוד תוספת.

וממשיך בכתוב, ומלך לשדה נעבד, ופי' בזהר²⁴, מאן מלך דא מלך עילאה דאתחבר לשדה כד איהו נעבד, והיינו, דשדה הוא בחי' המלכות, וכאשר השדה נעבדת, נמשך בה בחי' מלך עילאה, כתר. אך יש עוד פירוש בזהר²⁵, מלך לשדה נעבד לגריעותא, דאית שדה ואית שדה, אית שדה דקדושה ואית שדה דלעו"ז, ומלך שנעבד לשדה הו"ע ירידת המלכות, דכיון שהמלכות נאצלה בבחי' נקודה אחת, לכן יכול להיות מעמד ומצב שאינו מאיר גילוי אלקות במלכות, ועי"ז נעשה ירידת המלכות. אמנם, ירידה זו היא צורך עלי', שע"י עבודת הברורים מתעלית המלכות להיות לע"ל בבחי' נקבה תסובב גבר²⁶, ובלשון הקבלה²⁷, דלע"ל תהי' עליית שם ב"ן בשם ס"ג שלמעלה משם מ"ה, ויתירה מזה, דעליית שם ב"ן תהי' בבחי' משכיל לאיתן האזרחי²⁸, שם ע"ב שלמעלה גם משם ס"ג.

(ג) **והנה** במ"ש ויתרון ארץ בכל היא, יש ב' בחי' ארץ, וכמבואר בתו"א²⁹ [ובארוכה בתו"ח ובאוה"ת³⁰] עה"פ³¹ אתהלך לפני ה' בארצות החיים, ארצות לשון רבים, שיש ב' ארצות, ארץ התחתונה היא בחי' המלכות (כנ"ל), וארץ העליונה היא בחי' הבינה, כאמה ככתה³². וזהו ויתרון ארץ בכל היא, דכשם שהמלכות היא בחי' נוקבא המקבלת מז"א, כך ספירת הבינה היא בחי' נוקבא המקבלת מספירת החכמה. ובעבודת האדם הוא החילוק בין עובדי ה' בנשמתם לעובדי ה' בגופם³³. ובענין ביהמ"ק, ששם כללות ענין העבודה, להיותו בית לה' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות³⁴, הרי זה החילוק שבין בית ראשון לבית שני, וכמבואר בדרושי תקיעת שופר³⁵, שבית ראשון הוא בחי' י"ה (ה' עילאה, בינה), די"ל שבעבודת האדם הו"ע עובדי ה' בנשמתם, ובית שני הוא בחי' ו"ה (ה' תתאה, מלכות), די"ל שהו"ע עובדי ה' בגופם. וזהו גם מה שעיקר ענין הגזירות והסייגים נתחדשו בזמן בית שני, לפי שבזמן בית ראשון, שהיו בבחי' עובדי ה' בנשמתם, לא היו צריכים לגזירות וסייגים, משא"כ בזמן בית שני, שהיו בבחי' עובדי ה' בגופם, הנה בשביל הגוף צריכים לגזירות וסייגים כו'.

ומזה מובן גם בנוגע לחורבן ביהמ"ק, שזהו"ע מלך לשדה נעבד להפי' שקאי על ירידת המלכות, שיש בזה ב' ירידות, הירידה דמלכות והירידה דבינה, שבחורבן בית ראשון היתה רק הירידה דבינה, משא"כ בחורבן בית שני היתה הירידה למטה יותר [שהרי הבית שני עצמו הוא למטה מבית ראשון, ועד שמבואר בע"ח³⁶ שבזמן בית שני היתה המלכות למטה מכפי שהיתה בזמן גלות בבל, ועאכו"כ חורבן בית שני שהוא למטה מחורבן בית ראשון, ובלשון השו"ע³⁷ דחורבן בית שני חמיר לן], ולכן היתה גם הירידה דמלכות.

(ד) **והנה** מבואר במאמר, שידוע הכלל בעליות וירידות דכל שהירידה היא ביותר העלי' היא ג"כ ביותר, ומזה מובן גם בהירידה דחורבן בית ראשון וחורבן בית שני, דמכיון שהירידה דחורבן בית שני

(29) ר"פ וישב. וראה גם לקו"ת פרשתנו ג, ד. (30) ר"פ וישב. אוה"ת וישב ח"ה תתפח, א ואילך. (31) תהלים קטז, ט. (32) יחזקאל טז, מד. וראה סידור שבערה 35. (33) ר"פ וישב. וראה המשך תרס"ו ע' קנו [רן] ואילך. (34) רמב"ם ריש הל' ביהמ"ק. (35) ראה לקו"ת ר"ה נו, ג ואילך. סידור (עם דא"ח) רמג, ד [שנו, ג] ואילך. (36) שער לו (שער מיעוט הירח) פ"ב. (37) או"ח סו"ס תקמט.

(21) משלי ה, ה. וראה אוה"ת נ"ך עה"פ (ח"א ע' תקסד ואילך). (22) שמואל-ב כ, יט. וראה אוה"ת נ"ך עה"פ (ח"א ע' מה ואילך). המשך תער"ב ח"ב פשפ"ד. פש"צ ואילך (ח"ב ע' תשצ. ע' תתא ואילך [ח"ד ע' א"סח ואילך. ע' א"פג ואילך]). (23) ראה זח"א יז, א. לא, א. שערי אורה לר"י גיקטליא שער ב. אוה"ת וארא ע' ב'תקפג.